

Kracht van Welzijn

gemeentelijke visie op welzijn

Datum 17 februari 2012
Afdeling Maatschappelijke
Ontwikkeling
Auteur S. Gardenier

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Visie op Welzijn	5
3	Wat willen we met de kracht van welzijn bereiken? (doelen)	8
4	Voor wie doen we het eigenlijk? (doelgroepen)	9
5	Hoe willen we onze doelen bereiken? (middelen)	10
6	Wat zijn de resultaten? (maatschappelijke effecten)	12
7	Rollen, verantwoordelijkheden en keuzes	13
8	Samenvatting visie Kracht van Welzijn	15
9	Vervolg	16

1 Inleiding

Onze gemeente kenmerkt zich door zeven dorpen, met een eigen identiteit. In de dorpen is een sterke sociale structuur aanwezig en een hoge graad van vrijwilligersparticipatie.

Sinds 2007 is de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) van kracht. De wet gaat uit van de 'civil society', een samenleving waarin iedereen meedoet en participeert. Inwoners spreken eerst en vooral hun eigen kracht en sociale omgeving aan, als zij een hulpvraag hebben. De gemeente bouwt daarbovenop een vangnet voor inwoners, die het niet lukt om mee te doen. Zij worden voor korte of langere tijd ondersteund, zodat iedereen zelfstandig kan blijven meedoen aan de samenleving.

De afgelopen jaren is gebleken dat gemeenten zich vooral hebben gefocust op het organiseren van de nieuwe taken, die vanuit de Wvg werden overgeheveld: hoe organiseren en kanaliseren we de aanvragen? Op welke manier kopen we zorg het meest efficiënt in? Dit is echter maar een klein onderdeel van de Wmo. We zijn ons ervan bewust geworden dat de doelen van de Wmo (zelfredzaamheid, participatie, meedoen, eigen kracht, sociale omgeving/samenhang) alleen maar gerealiseerd kunnen worden, door de Kracht van Welzijn veel meer te gebruiken. De doelen van de Wmo zijn namelijk de kerncompetenties van welzijnswerk: vroegtijdig signaleren, benoemen en oplossen van vragen en/of problemen van inwoners. Hierdoor draagt welzijn er in grote mate aan bij dat iedereen op eigen kracht mee blijft doen. Daarbij wordt voorkomen dat problemen verergeren, waardoor later in het proces zwaardere hulp of zorg moet worden ingezet (preventieve functie van welzijnswerk). Uiteindelijk zou hierdoor de vraag naar 1^e en 2^e lijns zorg moeten afnemen. Inwoners willen doorgaans ook zo min mogelijk professionele zorg.

Als wij vanaf het jaar 2013 verantwoordelijk zijn voor de nieuwe Awbz-taken, wordt het ook vanuit financieel oogpunt belangrijk dat zo lang mogelijk gebruik gemaakt wordt van de relatief goedkope informele zorg.

Wat is welzijn? Welzijn betekent dat een mens zich wel bevindt, zich prettig en gelukkig voelt. Voor een belangrijk deel is de eigen privéomgeving van mensen hierbij bepalend en de relaties die mensen hebben met familie, vrienden, burens en collega's.

Als we spreken over welzijnswerk, gaat het om het brede palet van activiteiten, voorzieningen en functies die bijdragen aan het welbevinden van onze inwoners. Onder maatschappelijke organisaties verstaan we in deze visie alle partijen, die deze activiteiten, voorzieningen en functies aanbieden op de gebieden van welzijn, jeugd, sport, cultuur, zorg en onderwijs.

De intentie om terug te gaan naar de oorspronkelijke doelen van de Wmo en de positie van welzijnswerk daarbij te bepalen, gebeurt in heel Nederland onder de noemer: kanteling van de Wmo. De visie op de Kanteling van de Wmo vormt daarom het kader voor de visie op het welzijnswerk. In deze visie wordt ingezoomd op de Kracht van Welzijn, als fundament waarop wij onze gekantelde Wmo vormgeven.

Daarnaast heeft het traject Welzijn Nieuwe Stijl in onze gemeente als aanjager gewerkt om de visie op welzijn te formuleren. Dit traject heeft ertoe geleid dat de welzijnsorganisatie Welnúh een professionaliseringsslag heeft gemaakt. Daarnaast hebben Welnúh en gemeente gewerkt aan

verbetering van de relatie. Hierdoor is er een dialoog ontstaan over de gezamenlijke doelen op het gebied van welzijn en is geconstateerd dat Welnúh moet veranderen van een aanbodgerichte organisatie, naar een vraaggestuurde organisatie, waarbij de klantvraag centraal staat.

2 Visie op Welzijn

Onze visie gaat uit van de eigen kracht van inwoners en is niet zozeer ingegeven door bezuinigingen, die de afgelopen jaren door het rijk aan ons zijn opgelegd. Wij geloven dat inwoners heel goed in staat zijn om zelf hun leven vorm te geven. Wij denken dat inwoners daarbij de hulp van ons als gemeente over het algemeen helemaal niet nodig hebben en ook niet waarderen.

Onze inwoners zijn in staat om als zelfstandige mensen hun eigen leven volgens eigen normen en waarden vorm en zin te geven. Daarbij is de sociale omgeving (gezin, familie, vrienden, straat, buurt, school, vereniging, kerk) van groot belang. Binnen de sociale omgeving komen inwoners tot hun recht.

We realiseren ons dat er soms momenten zijn, dat het inwoners niet lukt om op eigen kracht of met hulp van de sociale omgeving mee te blijven doen. Dan willen we de kracht van welzijn aanspreken, zodat inwoners geholpen worden om mee te blijven doen. Hierbij is het van wezenlijk belang dat er een sterke lokale sociale structuur aanwezig is. Deze structuur noemen we het 0^e niveau ofwel 'het gewone leven'.

In deze omgeving is een scala aan algemene voorzieningen, die inwoners gebruiken om hun leven vorm, inhoud en zin te geven. Hierbij kan gedacht worden aan (brede) scholen, kinderopvang, arbeidsmarkt, maar ook (naast de welzijnsorganisatie Welnúh) aan maatschappelijke organisaties in de brede zin: alle organisaties, die bijdragen aan het welzijn/welbevinden van inwoners. Bijvoorbeeld sportverenigingen, bibliotheken, kerken, cultuurhuizen, scouting, enzovoorts.

Door in te zetten op het versterken van die brede lokale sociale structuur, kunnen inwoners blijven meedoen aan de samenleving. Waar dit niet automatisch gebeurt, willen we als gemeente afspraken maken met de lokale welzijnsorganisatie om het 0^e niveau te versterken.

Hierbij zijn de woonservicegebieden in de diverse dorpen voor ons heel belangrijk. Deze woonservicegebieden zijn niet perse fysiek van aard, maar hebben wel als kenmerk dat de samenwerkende partners (in de brede zin van het woord, dus alle hierboven genoemde maatschappelijke en welzijnsorganisaties, maar ook instellingen uit het 1^e niveau, zoals huisartsen, psychologen, maatschappelijk werk, kraamzorg) elkaar op dorpsniveau weten te vinden. Hierbij wordt vraaggericht gewerkt, waarbij de vragen van inwoners op een goede, adequate manier beantwoord worden.

Binnen deze woonservicegebieden zien wij een centrale rol voor een sociale makelaarsfunctie, die antwoord geeft op allerlei vragen vanuit inwoners, maar ook vraag en aanbod van vrijwilligers met elkaar matcht.

In een sterke lokale sociale structuur zijn vrijwilligers het cement; zij doen op vrijwillige basis heel veel activiteiten of ontplooiën initiatieven. Dit kan ook gebeuren zonder tussenkomst van een welzijnsorganisatie (bijvoorbeeld dat iemand 1 keer per week een middag op de dementerende buurman past, zodat de buurvrouw er even tussenuit kan; of een vrijwilliger in de sportkantine van de voetbalvereniging). Als gemeente vinden we de vrijwilligers van zodanig belang in het 0^e niveau, dat we daarin actief willen investeren. Hierin heeft de makelaar een belangrijke rol, in het matchen van

vraag en aanbod van vrijwilligers (op maat en rekening houdend met vaak kortdurende inzetbaarheid van vrijwilligers).

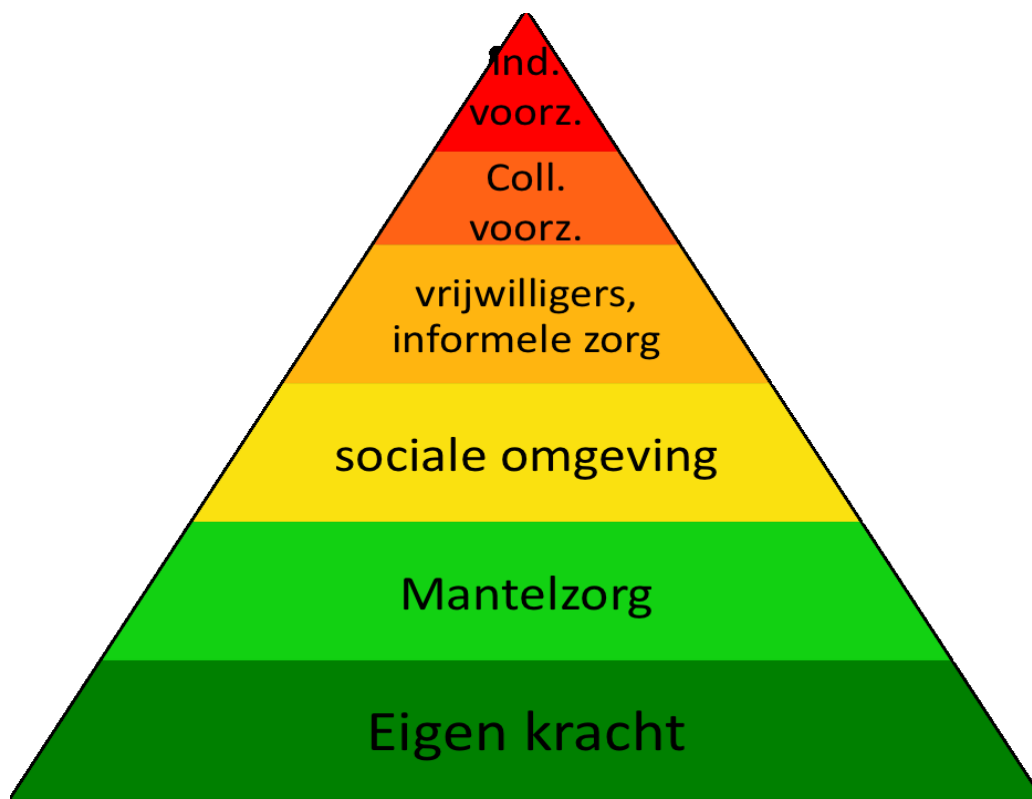
Daarnaast investeren we in een stukje aanbod, dat niet vanzelf tot stand komt: Hierbij denken we aan het aanbieden van ondersteuning (bijvoorbeeld cursussen e.d.) voor het zwaardere vrijwilligerswerk. Het gaat hierbij steeds wel om maatwerk, waarbij goed gekeken wordt wat de vrijwilliger precies nodig heeft.

Ook mantelzorgers hebben onze speciale aandacht, zodat via informele zorg voorkomen wordt dat zij overbelast raken en niet langer voor hun naaste kunnen zorgen.

Als we merken dat inwoners (ondanks alle inzet op het 0^e niveau) toch dreigen uit te vallen (en niet langer mee kunnen doen aan de samenleving), dan bieden we vanzelfsprekend toegang tot (waar mogelijk collectieve, waar nodig individuele) zorg. Hierover schrijven wij in het visiestuk 'de Kanteling Wmo op de Utrechtse Heuvelrug'. Dit moet echter een laatste vangnet zijn, en niet (zoals nu nog vaak het geval is) een voorziening waar men hoe-dan-ook recht op heeft.

In onderstaande piramide is de getrapte opbouw gevisualiseerd. Inwoners doen mee op eigen kracht, eventueel met hulp van de sociale omgeving. We verwachten van inwoners dat ze in eerste instantie zorgen voor zichzelf en voor elkaar en zich af en toe in willen zetten voor anderen in hun omgeving. Daar ben je elkaars familie, burens en vrienden voor. We vertrouwen op de eigen kracht van de inwoners en de kracht van hun sociale netwerken.

Mocht dit niet lukken, dan wordt de Kracht van Welzijn aangesproken, door middel van laagdrempelige kleinschalige welzijnsvoorzieningen. In de volgende paragrafen komen we hierop terug.

Onze visie op welzijn in de samenleving (Kracht van Welzijn) is als volgt samen te vatten:

1. Onze inwoners zijn zelfstandige individuen, die op eigen kracht in staat zijn mee te doen aan de samenleving. Wij hebben hierin een terughoudend, regisserende rol. Inwoners die (tijdelijk) niet zelfredzaam zijn, vallen terug op hun sociale omgeving.
2. Om te waarborgen dat iedereen in onze gemeente mee kan blijven doen, is een sterke lokale, sociale structuur van wezenlijk belang. We noemen dit het 0^e niveau/'het gewone leven'. Op dit niveau gebeurt al heel veel om het welzijn/welbevinden van inwoners te bevorderen, zonder dat wij daarin actief ingrijpen.
3. Naast de welzijnsinstelling hebben de maatschappelijke organisaties in heel brede zin zoals sportverenigingen, culturele instellingen, kerken, maar ook scholen en de arbeidsmarkt een belangrijke taak in het bevorderen van eigen kracht. Zij organiseren op dorpsniveau sociale samenhang en zorgen ervoor dat de inwoners participeren. Signalering, preventie en activering zijn hierbij belangrijke instrumenten. Dorpsgericht werken is hierbij het uitgangspunt.

3 Wat willen we met de kracht van welzijn bereiken? (doelen)

De doelen van welzijn komen overeen met de doelen van de Wmo:

- Versterken van zelfredzaamheid
- Versterken van sociale samenhang
- Versterken van participatie

Welzijn en Wmo liggen namelijk in elkaars verlengde. Door het versterken van de zelfredzaamheid, sociale samenhang en participatie, kunnen inwoners op eigen kracht mee blijven doen in de samenleving. Dit zijn nu juist de kerncompetenties én de kracht van welzijn. Welzijn is nodig om de Wmo te kunnen realiseren.

Welzijnswerk doet dit door het vroegtijdig signaleren, benoemen en beantwoorden van vragen vanuit de samenleving. Hierdoor wordt voorkomen dat problemen zich verergeren, waardoor later in het proces zwaardere hulp/zorg moet worden ingezet. Welzijn en Wmo zijn dus twee kanten van dezelfde medaille, namelijk 'iedereen doet mee'.

De Kracht van welzijn ligt vooral in het onderste deel van de piramide en focust zich op collectieve voorzieningen, die dorpsgericht worden opgepakt. De Wmo (dus wat er overblijft na kanteling) richt zich op de top van de piramide en focust zich op de individuele voorzieningen.

4 Voor wie doen we het eigenlijk? (doelgroepen)

Welzijn betreft alle inwoners van onze gemeente: inwoners met én zonder hulpvraag; gezonde mensen én patiënten; ouders/kinderen met én zonder hulpvraag; werkenden én werkzoekenden. Iedereen moet zich kunnen wélbevinden in onze gemeente en mee kunnen doen aan de samenleving. Vaak gebeurt dit zonder dat wij ons hierin mengen. Veel inwoners vinden zelf hun weg in de samenleving. Ook is het niet zo dat bijvoorbeeld mensen met een beperking automatisch een hulpvraag hebben, terwijl gezonde mensen geheel zonder vraag zouden zitten (bijvoorbeeld: een aan een rolstoel gebonden inwoner kan prima meedoen in de samenleving, terwijl misschien een gezond stel, waarbij een van beiden een baan verliest, geheel in de problemen kan komen met alle hulpvragen van dien).

Voor twee doelgroepen willen we speciale aandacht hebben:

- mantelzorgers: op het 0^e niveau/gewone leven vinden we het belangrijk om eenvoudige mantelzorgondersteuning te bieden. Hiermee proberen we mantelzorgers al in een vroeg stadium te ontlasten waar mogelijk, zodat opschaling naar intensievere ondersteuning voorkomen wordt. Hierbij zien we een belangrijke rol voor de makelaarsfunctie, die mantelzorgvragen kan koppelen met aanbod van vrijwilligers.
- Initiatiefnemende inwoners: hierbij denken we aan vrijwilligers, die met hun vragen en initiatieven (aanbod) ergens terecht kunnen, zodat gemakeld kan worden. Het gaat hierbij niet alleen om zorgvragen, maar ook om vragen op het gebied van sociale samenhang, dorpsinitiatieven etc. Ook hierbij zien we een belangrijke rol voor de makelaarsfunctie.

5 Hoe willen we onze doelen bereiken? (middelen)

Een sterke lokale sociale structuur is noodzakelijk om onze doelen te bereiken. Alleen met een sterke structuur kunnen we garanderen dat iedereen blijft meedoen en kunnen we in een vroegtijdig stadium voorkomen dat later opgeschaald moet worden naar zwaardere zorg (preventie).

Als gemeente investeren we daarom in de volgende zaken:

- Sociale makelaarsfunctie: op lokaal niveau worden vragen (kunnen hulpvragen zijn, maar ook sociale vragen, bijvoorbeeld 'wij willen onze straat zelf schoonhouden, wie wil meedoen?' of 'we willen meer samenhang in onze wijk, heeft u tips voor leuke activiteiten?') gekoppeld met aanbod van vrijwilligers of aanbod vanuit professionele organisaties. Hierbij is het heel belangrijk dat de makelaar de sociale kaart van de dorpen, maar ook de inwoners kent, zodat een matching plaats kan vinden ('uw vrouw is gevallen en heeft haar been gebroken. U heeft hulp nodig om een bed naar beneden te halen, naast u wonen sterke, jonge buurmannen, zij willen u graag helpen'). De makelaarsfunctie moet vorm krijgen binnen de woonservicegebieden.
- Intensieve samenwerking van en met de ketenpartners binnen de woonservicegebieden. Voordeel van de woonservicegebieden is dat ze lokaal georiënteerd zijn, waarbij niet het aanbod van de maatschappelijke organisaties en Welnuh centraal staat, maar de vraag van inwoners (ook in brede zin: van hulpvraag tot initiatief). Nu is het vaak nog zo dat elke partner bezig is op zijn eigen terrein. Wij vinden het belangrijk dat er communicatie is tussen de diverse partners, waarbij vragen niet alleen zelf worden beantwoord, maar dat er adequaat wordt doorverwezen naar de juiste instantie. Integraal werken is hierbij het centrale thema.
- Om vraaggericht te kunnen werken, is een complete lokale sociale kaart een belangrijk middel. Hiermee is al een aanvang genomen met de G!DS (Wmo voorzieningen in kaart gebracht door de Regiobibliotheek). Deze sociale kaart moet gecompleteerd worden met alle voorzieningen per dorp op het 0^e niveau. Hierbij is het belangrijk dat niet alleen op alle vragen een adequaat antwoord komt, maar ook dat de organisaties/instellingen waar een vraag binnenkomt, goed weten door te verwijzen naar de juiste instantie met het passende aanbod.
- Aangezien de vrijwilligers het cement zijn in de sociale samenhang van de samenleving, investeren we hierin. Dit gebeurt door actieve bemiddeling van vrijwilligers (via de makelaarsfunctie), waarbij vraag en aanbod van vrijwilligers worden gematcht (op maat en ook kortdurend, zodat het aansluit bij de (beperkte) beschikbaarheid van vrijwilligers).

- Ondersteunen van de vrijwilligers. Bij zwaardere vrijwilligerstaken zal een ondersteuningsaanbod op maat worden geboden, waardoor vrijwilligers hun rol kunnen blijven oppakken. Wat precies een zwaardere taak is, moet nog verder worden omschreven. We zullen dit verder uitwerken in de beleidsopdracht aan de welzijnsorganisatie (zie hoofdstuk 7)
- Tenslotte investeren we in eenvoudige mantelzorgondersteuning. Hierbij moet gedacht worden aan informele zorg/respijtzorg, om te voorkomen dat mantelzorgers overbelast raken en hun zorgtaken voor (meestal) naaste familieleden/partners niet meer kunnen vervullen.

Voor de toekomst verwachten wij dat een klein deel van de dagopvang en begeleiding ook door een lokale partij (bijvoorbeeld een welzijnsorganisatie) uitgevoerd kan worden. Dit betreft dan alleen de minder complexe situaties.

De investering in bovengenoemde zaken betreft vooral een omslag in de activiteiten van de welzijnsorganisatie Welnúh. Deze organisatie heeft de afgelopen tijd (in het kader van Welzijn Nieuwe Stijl) een professionaliseringsslag gemaakt en een eigen visie geschreven op het nieuwe welzijnswerk. Samen met Welnúh maken we de omslag in denken over welzijn (benutten van de kracht van welzijn op lokaal niveau) in het perspectief van Kanteling van de Wmo en het vraaggericht werken. Daarbij sturen wij op de resultaten (outcome) die passen in onze visie en levert Welnúh de middelen/producten om deze resultaten te verwezenlijken.

6 Wat zijn de resultaten? (maatschappelijke effecten)

Het meten van maatschappelijke effecten is belangrijk om af te kunnen wegen in hoeverre onze interventies (via de welzijnsorganisatie of andere maatschappelijke organisaties) bijdragen aan onze doelen op het gebied van Wmo/welzijn. Om goed te kunnen meten is allereerst een nulmeting nodig. We gebruiken hiervoor het leefbaarheidonderzoek 2010 en het participatieonderzoek uit 2011.

Daarnaast gaat Welnúh een kwalitatieve analyse maken. Uit deze kwantitatieve en kwalitatieve analyse zal duidelijk worden op welke maatschappelijke vraagstukken/thema's inzet van het welzijnswerk nodig is. Denk aan thema's als individualisering, ongezonde leefstijl en sociaal isolement.

Wanneer de thema's zijn vastgesteld en geprioriteerd, zullen we in overleg met de welzijnsinstelling een plan van aanpak voor deze thema's formuleren. Daarbij zullen we ook de maatschappelijke effecten van de inzet van het welzijnswerk op deze thema's moeten formuleren.

Voorbeelden van maatschappelijke effecten zouden kunnen zijn:

- De vraag naar zwaardere zorg is afgenomen;
- De lokale sociale structuur is versterkt;
- Meer inwoners in onze gemeente zijn zelfredzaam geworden;
- Meer inwoners in onze gemeente participeren.
- Inwoners kunnen langer zelfstandig blijven wonen (onderzoeken uit andere landen tonen al resultaten op dit terrein bij consequent gemeentelijke beleid).

Op welke manier deze maatschappelijke effecten precies gemeten gaan worden, is lastig aan te geven. Vaak zijn ze weerbarstig en van meer factoren afhankelijk. Belangrijk is dat welzijnsorganisaties hierin ook zelf investeren, zodat maatschappelijke effecten op langere termijn inzichtelijk kunnen worden gemaakt. Zo is de regiobibliotheek ZOUT nu op eigen initiatief bezig om in beeld te brengen op welke manier haar aanbod invloed heeft op de sociale cohesie binnen de gemeente. Hiervoor worden door de Regiobibliotheek (in samenwerking met een door haar ingehuurd bureau) zorgvuldig criteria geformuleerd en wordt gebruik gemaakt van een team wetenschappers, dat hiervoor bouwstenen aanreikt. Wellicht dat in de toekomst andere welzijnsorganisaties (waaronder Welnúh) hierbij aanhaken.

Ook voor ons als gemeente is het belangrijk om maatschappelijke effecten op langere termijn meetbaar en inzichtelijk te maken, zodat duidelijk wordt of en zo ja, op welke schaal, interventies zinvol zijn of wellicht bijgestuurd moeten worden.

7 Rollen, verantwoordelijkheden en keuzes

Het werken met een gekantelde Wmo en de daaruit voortvloeiende inzet op de kracht van welzijn, vraagt om een heroriëntatie op de rollen van zowel de gemeente als de welzijnsorganisatie.

Rol van de gemeente

Als gemeente hebben we in het 0^e niveau een terughoudende rol. De eigen kracht van inwoners zorgt ervoor de ze uitstekend deelnemen aan de samenleving en mee kunnen doen.

We zien voor onszelf wel een regisserende rol (zorgen dat organisaties elkaar weten te vinden en vraag- en aanbod gekoppeld wordt). We doen dit niet zelf, maar leggen een opdracht neer in het maatschappelijke veld.

Daarnaast hebben we een faciliterende rol, bijvoorbeeld in het opzetten en faciliteren van de woonservicegebieden, maar bijvoorbeeld ook in onze subsidierelatie met een heel aantal maatschappelijke organisaties in de brede zin van het woord. Ook hier zijn we niet zelf actief, maar stimuleren met onze subsidie dat inwoners bijvoorbeeld gaan of blijven sporten, plezier hebben in lezen of vrijwilligers worden bij een toneelvereniging.

In onze rol als opdrachtgever werken we op basis van Beleidsgestuurde Contractfinanciering (BCF). Deze subsidiemethode houdt in dat wij een beleidsopdracht maken, waarin we aangeven welke doelen we willen bereiken en met welke maatschappelijke effecten (outcome). Vervolgens geeft de welzijnsorganisatie aan met welke producten zij denkt deze doelen te kunnen behalen en tegen welke prijs (offerte). Daarna onderhandelen gemeente en welzijnsorganisatie, waarna uiteindelijk een beschikking volgt met een nadere uitwerking in een uitvoeringsovereenkomst. Op basis hiervan gaat de welzijnsorganisatie aan de slag. Tussentijds wordt geëvalueerd en kan zo nodig bijsturing plaatsvinden, wat weer input vormt voor de volgende BCF-cyclus.

Keuze voor nadere uitwerking van de visie

Op basis van deze visie op welzijn maken we als gemeente een aantal keuzes aan de hand waarvan we de visie concreet gaan uitwerken:

- We denken niet langer vanuit het aanbod voor doelgroepen, maar vanuit de vragende inwoner. Dit houdt in dat we geen nota's vrijwilligers- en mantelzorgersbeleid meer formuleren. Ook vervalt het ouderenbeleid als aparte doelgroep. Daarvoor in de plaats komt het benoemen van maatschappelijk effecten en prestatie indicatoren, die verder worden uitgewerkt in de beleidsopdrachten.
- We kiezen bewust voor vraaggericht werken. Dit betekent dat we als gemeente niet alles willen sturen en bepalen, maar dat we kunnen loslaten en zaken op afstand zetten. Dit betekent overigens niet dat we zaken op hun beloop laten. Integendeel, door duidelijke opdrachten weg te zetten bij welzijnsorganisaties, waarbij gestuurd wordt op maatschappelijke effecten, blijft de gemeente de regisseur.

- In het collegeprogramma 2010-2014 kiest het college ervoor om de toegang tot voorzieningen vorm te geven via servicepunten in de dorpen en digitale ontsluiting. Wij laten in het midden hoe deze servicepunten vorm krijgen. We laten het over aan de maatschappelijke en welzijnsorganisaties binnen de woonservicegebieden om hier een organische vorm voor te vinden, passend bij de maat en karakter van het dorp. Dit kan betekenen dat er een fysiek punt ontstaat, maar dat hoeft niet: integrale samenwerking tussen de maatschappelijke en welzijnsorganisaties (met een complete sociale kaart en een adequate vraaggerichte doorverwijzing) zou ook afdoende kunnen zijn.

Rol van de welzijnsorganisatie

Ook de rol van de welzijnsorganisatie Welnúh verandert. Zij is de spil in een sterke lokale, sociale structuur/0^e niveau. Zij houdt zich niet langer bezig met hele specifieke doelgroepen, maar heeft als doelstelling dat alle inwoners meedoen. Ze activeert vrijwilligers, matcht vraag en aanbod, signaleert vroegtijdig vragen/problemen en speelt hier effectief en preventief op in.

De welzijnsorganisatie is de uitvoerende partij. Zij biedt producten aan, die meehelpen om de doelen van welzijn/Wmo te verwezenlijken. Daarbij staat niet langer het aanbod van de instelling centraal, maar de vragen van inwoners. Dit vergt een nieuwe manier van denken, een andere invulling van het welzijnswerk en een andere rol. Welnúh is hiermee in het kader van Welzijn Nieuwe Stijl al volop bezig.

8 Samenvatting visie Kracht van Welzijn

We willen dat onze inwoners meedoen aan de samenleving. Meestal gebeurt dit op eigen kracht of met behulp van de sociale omgeving. Een sterke lokale sociale structuur zorgt ervoor dat inwoners blijven participeren. Deze structuur bestaat uit een heel breed scala aan maatschappelijke organisaties, met daarbij centraal de welzijnsorganisatie Welnúh.

De gemeente wil deze kracht van welzijn veel meer gaan benutten. Dit heeft alles te maken met de Kanteling van de Wmo, waarbij we niet langer kijken waar iemand recht op heeft, maar op welke manier iemand gecompenseerd kan worden om mee te kunnen blijven doen aan de samenleving. Hierbij kijken we eerst naar de onderste lagen van de piramide (collectieve voorzieningen op dorpsniveau). Als daar geen compensatie-mogelijkheden zijn, wordt de bovenste laag van de piramide aangesproken (individuele voorzieningen).

We hebben hierin een terughoudende rol, waarbij we regie voeren en faciliteren. We voeren dus niet zelf uit, maar zetten opdrachten weg bij de welzijnsorganisatie. Daarbij zien we de woonservicegebieden als uitgelezen mogelijkheid om de kracht van welzijn op dorpsniveau te bundelen. De basis hiervoor is integrale samenwerking tussen de maatschappelijke en welzijnsorganisaties en een vraaggericht benadering, waarbij de inwoner centraal staat. Een complete sociale kaart is hierbij een noodzakelijk middel, waardoor organisaties zicht hebben op het complete aanbod per dorp en efficiënt weten door te verwijzen.

Deze functie kan vorm krijgen in een fysiek servicepunt, maar dat hoeft niet.

Als gemeente investeren we in:

- een sociale makelaarsfunctie: het antwoord geven op vragen van inwoners naar lokale voorzieningen en het koppelen van vraag en aanbod van vrijwilligers (op maat en rekening houdend met beperkte inzetbaarheid van vrijwilligers). Deze makelaarsfunctie krijgt vorm binnen de woonservicegebieden.
- een ondersteuningsaanbod voor het zwaardere vrijwilligerswerk en mantelzorgers.

We werken volgens de methode van Beleidsgestuurde Contractfinanciering (BCF), waarbij wij doelen en resultaten benoemen (outcome), terwijl de welzijnsorganisatie hieraan producten koppelt en daaraan uitvoering geeft.

9 Vervolg

Deze visie wordt gelijktijdig geschreven met de visie 'Kanteling Wmo op de Utrechtse Heuvelrug'. Na goedkeuring gaan we deze visies concreet uitwerken. Voor de Visie op Kracht van Welzijn houdt dit in dat we een beleidsopdracht aan de welzijnsorganisatie voorleggen, waarin onze visie op welzijn is verwerkt. Vervolgens zullen we op basis van een offerte gesprekken voeren over de invulling hiervan en zullen we maatschappelijke effecten formuleren.

Vanaf het jaar 2013 geven we invulling aan de Kracht van Welzijn. Aangezien deze visie nog niet is uitgekristalliseerd en de welzijnsorganisatie gelegenheid moet krijgen haar nieuwe rol vorm te geven, beschouwen we 2013 als experimenteel jaar. Vanaf 2014 moet de welzijnsorganisatie klaar zijn om aan de taken invulling te geven op dorpsniveau.

Bijlage

In het bijgevoegd schema hebben wij de bestaande voorzieningen in onze gemeente ingedeeld per transitie kolom* (Maatschappelijke ondersteuning, Zorg, Jeugdzorg en Werk en inkomen) en onderscheid gemaakt tussen algemene en meer specifieke voorzieningen. De Kracht van Welzijn zit in een versterking van de gewone leefomgeving in de dorpen (groen).

* zie visiestuk 'Kanteling Wmo op de Utrechtse Heuvelrug'